

Bryssel den 29 november 2024
(OR. en)

16181/24

RECH 521
AGRI 835
COMPET 1159
COWEB 191

LÄGESRAPPORT

från: Rådets generalsekretariat

av den: 29 november 2024

till: Delegationerna

Föreg. dok. nr: 15304/24 + COR 1

Ärende: Ett potentiellt Europaomfattande FoI-initiativ för att främja hållbar förvaltning av naturresurser, säkra livsmedelssystem och utbyggnad av bioekonomin, med utnyttjande av potentialen i Central- och Östeuropa
– Rådets slutsatser (29 november 2024)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om *ett potentiellt Europaomfattande FoI-initiativ för att främja hållbar förvaltning av naturresurser, säkra livsmedelssystem och utbyggnad av bioekonomin, med utnyttjande av potentialen i Central- och Östeuropa*, som godkändes av rådet vid dess 4063:e möte den 29 november 2024.

**RÅDETS SLUTSATSER OM ETT POTENTIELLT EUROPAOMFATTANDE FOI-
INITIATIV FÖR ATT FRÄMJA HÅLLBAR FÖRVALTNING AV NATURRESURSER,
SÄKRA LIVSMEDELSSYSTEM OCH UTBYGGNAD AV BIOEKONOMIN, MED
UTNYTTJANDE AV POTENTIALEN I CENTRAL- OCH ÖSTEUROPA**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD,

SOM ERINRAR OM

- Europeiska rådets slutsatser av den 23–24 juni 2022¹, där Ukrainas, Republiken Moldaviens och Georgiens europeiska perspektiv erkänns, samtidigt som ett fullt och otvetydigt engagemang uttrycks för ett EU-medlemskapsperspektiv för västra Balkan,
- Europeiska rådets slutsatser av den 26–27 oktober 2023² om EU:s konkurrenskraft, där det betonas att EU behöver en stark ekonomisk bas som säkerställer dess långsiktiga konkurrenskraft och lika villkor både internt och globalt,
- sina slutsatser av den 29 november 2019³ om den uppdaterade bioekonomistategin *En hållbar bioekonomi för Europa: En starkare koppling mellan ekonomin, samhället och miljön*, där Bioeasts roll i genomförandet av EU:s bioekonomistategi erkänns,
- rådets rekommendation av den 26 november 2021⁴ om en pakt för forskning och innovation i Europa med koppling till kommissionens meddelande *En ny era för det europeiska forskningsområdet*,

1 EUCO 24/22.

2 EUCO 14/23.

3 14594/19.

4 13701/21.

- sina slutsatser av den 25 april 2023⁵ om bioekonomins möjligheter mot bakgrund av de nuvarande utmaningarna, med särskild tonvikt på landsbygdsområden, där kommissionen och medlemsstaterna uppmanas att stärka samarbetet inom ramen för Bioeast,
- sina slutsatser av den 24 maj 2024⁶ om en konkurrenskraftig europeisk industri som motor för vår gröna, digitala och motståndskraftiga framtid, där kommissionen uppmanas att erkänna att biotekniken och den biobaserade ekonomin är en grundläggande del av EU:s industripolitik samt säkerställa samordning för att öka den politiska samstämmigheten,
- kommissionens meddelanden och åtföljande dokument: *Den europeiska gröna given*⁷, *En ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin – För ett renare och mer konkurrenskraftigt Europa*⁸, *EU:s lägesrapport om klimatåtgärder 2023*⁹, *Att säkra vår framtid Europas klimatmål för 2040 och vägen mot klimatneutralitet senast 2050 genom att bygga ett hållbart, rättvist och välmående samhälle*¹⁰, och *Bygga framtiden med naturen: främja bioteknik och biotillverkning i EU*¹¹, där bioekonomins betydelse för den gröna omställningen och den europeiska konkurrenskraften framhålls,

5 8406/23.
6 10127/24.
7 COM(2019) 640 final.
8 COM(2020) 98 final.
9 COM(2023) 653 final.
10 COM(2024) 63 final.
11 COM(2024) 137 final.

1. KONSTATERAR att uppnåendet av målen på medellång och lång sikt i den europeiska gröna given för 2030 och 2050 också är beroende av en hållbar produktion och användning av biomassa, inbegripet bioavfall, BETONAR att en hållbar och cirkulär bioekonomi både kan bidra till uppnåendet av målen i den europeiska gröna given och även stärka Europas konkurrenskraft, VÄLKOMNAR informationen om den planerade uppdateringen av EU:s bioekonomistrategi senast i slutet av 2025, där man bör beakta de nuvarande utmaningarna i fråga om samhälle, befolkning, ekonomi och miljö, bioekonomins industriella dimension och dess kopplingar till bioteknik och biotillverkning för att bidra till en starkare EU-ekonomi; samtidigt bör man också ta hänsyn till försiktighetsprincipen och prioritera konsumenternas intressen, NOTERAR den allt större komplexiteten i de utmaningar som tas upp i de ovan nämnda strategierna, som sträcker sig bortom medlemsstaternas gränser och skulle gynnas av ett bredare transnationellt samarbete med tredjeländer som delar EU:s värden och principer,
2. ÄR MEDVETET om de pågående diskussionerna om hållbarhet och konkurrenskraft, särskilt när det gäller oumbärliga men sårbara naturresurser såsom mark, sötvatten och ekosystemtjänster, samt den avgörande betydelsen av att de europeiska livsmedelssystemen är säkra och potentialen i biobaserad innovation och biobaserade lösningar och biotillverkning när det gäller att driva på socioekonomisk och hållbar utveckling i Europa,
3. UNDERSTRYKER det arbete som i detta avseende görs i de pågående europeiska partnerskapen, inbegripet men inte begränsat till dem i kluster 6, inom Horisont Europa-programmet, såsom det gemensamma företaget för ett cirkulärt, biobaserat Europa, som har infört en strategi och en handlingsplan för breddning, i syfte att mobilisera underrepresenterade berörda parter och stödmottagare, samt det positiva exempel som partnerskapet för forskning och innovation i Medelhavsområdet (Prima) utgör som ett instrument för fördjupat samarbete med EU:s grannländer, UNDERSTRYKER vikten av synergier mellan och komplementaritet med uppdrag, särskilt EU-uppdragen ”Återställa våra hav och vatten” och ”En giv för den europeiska marken”,

4. NOTERAR att trenderna i den europeiska resultattavlan för innovation visar att medlemsstaterna i Central- och Östeuropa främst hör till de nya och måttliga innovatörerna och att deras deltagande i ramprogrammen fortfarande är måttligt, BETONAR behovet av att öka investeringarna på nationell nivå och vidta ytterligare åtgärder för att bredda deltagandet, stödja utbytet och tillvaratagandet av vetenskaplig spetskompetens och biobaserade innovationer inom hela det europeiska forskningsområdet,
5. NOTERAR behovet av att främja en hållbar utveckling av leveranskedjor och affärsmodeller, inbegripet för produkter av högre värde och lokal bearbetning av bioresurser i medlemsstaterna i Central- och Östeuropa genom att på ett inkluderande och bottom up-baserat sätt engagera berörda parter i forskning, innovation och utbyggnad av hållbara biobaserade lösningar för att underlätta Europas omställning till en cirkulär och hållbar framtid,
6. NOTERAR Bioeasts roll när det gäller att stödja den europeiska gröna och rättvisa omställningen och de framsteg som Bioeast har gjort under de senaste åren som en plattform med en etablerad samordningsmekanism, struktur och resurser när det gäller att identifiera gemensamma strategiska forsknings- och innovationsprioriteringar på områdena agroekologi, motståndskraft i fråga om sötvatten, säkra livsmedelssystem och den cirkulära och hållbara bioekonomin, UNDERSTRYKER den potential som finns i en anpassning av politiska strategier och bestämmelser som rör bioekonomin på unionsnivå, särskilt när det gäller att skapa ett gynnsamt klimat för investeringar, forskning, innovation och hållbar utveckling inom sektorn,
7. NOTERAR åtagandet från ministrarna med ansvar för jordbruk och forskning i de elva medlemsstater som deltar i Bioeast i enlighet med den gemensamma förklaringen från 2019¹², där Bioeasts framtida utveckling beskrivs, samt det upprepade åtagandet i form av den förklaring som undertecknades i juli 2024 av ministrarna med ansvar för jordbruk och forskning i tio medlemsstater om att utveckla ett partnerskap för att ta itu med kopplingarna mellan hållbara naturresurser, livsmedelssystemen och utbyggnaden av bioekonomin i Central- och Östeuropa,

¹² 9235/19.

8. ÄR MEDVETET om behovet av att främja ett öppet och inkluderande samarbete inom bioekonomirelaterad forskning och innovation mellan alla EU-medlemsstater och samtidigt främja ett öppet samarbete med västra Balkan och kandidatländerna, NOTERAR förslaget i Bioeast-förklaringen, som undertecknats av tio medlemsstater, om att inrätta ett potentiellt Europaomfattande forsknings- och innovationsinitiativ om kol, vatten, nutrition och energicykler, inom ramen för hållbar förvaltning av naturresurser, säkra livsmedelssystem och utbyggnad av bioekonomin, med utnyttjande av potentialen i medlemsstaterna i Central- och Östeuropa, på västra Balkan och kandidatländerna, eftersom detta skulle kunna tillgodose lokala behov genom antagande och anpassning av resultat av spetsforskning och innovativa lösningar; undertecknarna av Bioeast hävdar att ett sådant potentiellt initiativ ytterligare skulle kunna öka den europeiska konkurrenskraften inom bioekonomin, inbegripet biotillverkning och bioteknik, samtidigt som det bidrar till skydd och effektiv användning av naturresurser och tillgång till privata och offentliga medel för främjande av innovativa biobaserade lösningar,
9. KONSTATERAR behovet av en mer djupgående diskussion med alla medlemsstater och Europeiska kommissionen om den roll som forskning och innovation spelar när det gäller att utnyttja bioekonomins potential i medlemsstaterna i Central- och Östeuropa, på västra Balkan och i kandidatländerna inom ramen för ett europeiskt strategiskt oberoende; ett potentiellt nytt FoI-initiativ skulle kunna bidra till att tillhandahålla central kunskap och know-how, stärka vetenskapsdiplomatien genom främjande och skydd av europeiska värden, såsom forskningsetik, integritet och jämställdhet, samt främja relationer, stabilitet, välbefinnande och en hållbar omställning till västra Balkan och kandidatländer och ta itu med kompetensflykt; ett bättre utnyttjande av synergier och ökat deltagande bör tillföra det europeiska FoI-ecosystemet ett mervärde, bidra till säkra livsmedelssystem i EU genom att ägna särskild uppmärksamhet åt livsmedelsprodukternas säkerhet, äkthet och kvalitet samt till att frigöra den potential som finns i underutnyttjad biomassa i EU, och på västra Balkan och i kandidatländerna, med positiva spridningseffekter på hela den inre marknaden, och öka den europeiska konkurrenskraften,

10. UNDERSTRYKER mervärdet av transnationella FoI-initiativ när det gäller att tillhandahålla nya lösningar för den dubbla gröna och digitala omställningen, hälso- och sjukvårds- och samhällsutmaningarna och KONSTATERAR det akuta behovet av hållbart utformade och högkvalitativa projekt som genomförs i linje med en hög nivå av transparens och standarder; ett sådant potentiellt nytt Europaomfattande initiativ skulle kunna leda till ytterligare strategiskt samarbete och bör fastställa tydliga mål för att undvika överlappning mellan befintlig och ny FoI-verksamhet på EU-nivå och nationell nivå för att undvika dubblering av finansiering och för att säkerställa större motståndskraft vid kriser,

11. UPPMANAR därför kommissionen, med full respekt för dess initiativrätt, att utföra en gapanalys i linje med tillämpliga förfaranden för att i samråd med experter bedöma behovet, genomförbarheten och effekterna av att ett potentiellt nytt Europaomfattande FoI-initiativ lanseras, med beaktande av alla möjliga alternativ, för hållbar förvaltning av naturresurser, säkra livsmedelssystem och utbyggnad av bioekonomin, med utnyttjande av potentialen i medlemsstaterna i Central- och Östeuropa, på västra Balkan och i kandidatländerna; beroende på resultatet av en sådan analys kan man överväga att i samråd med medlemsstaterna utarbeta en strategisk färdplan för att säkerställa att medlemsstaternas naturresurser, kompletterade av västra Balkan och kandidatländerna, kan ompositioneras och värderas på grundval av den främsta spetskompetens och den mest innovativa teknik som finns tillgänglig och önskas i hela EU.
